

ROSSEM, Piet (eigenlijk Petrus) A. van (sr.) (Temse 11 december 1894 – Turnhout 13 februari 1971). Vader van **Piet van Rossem (jr.)**.

Was tijdens zijn humaniorastudies in Sint-Niklaas en Ronse lid van de lokale studentenvereniging Temsche Voorwaarts (in 1898 ontstaan uit de blauwvoeterij), de Temse cultuur-flamingantische studievereniging Onder Ons en had contact met de gebroeders Edward en Frans van Raemdonck en Clemens de Landtsheer. Tijdens zijn rechtenstudie aan de universiteit te Gent (1913-1914) was Van Rossem lid van het vrijzinnige studentengenootschap 't Zal wel gaan en van het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV).

In 1914 bood Van Rossem zich aan als oorlogsvrijwilliger en na een bevordering tot officier in 1915 verdween hij in 1916 tijdens een verkenningstocht nabij Noordschote, waarbij het onduidelijk is of er sprake was van desertie. Hij dook op in Duitse krijgsgevangenschap en belandde in februari 1918 in het kamp te Göttingen, waar hij Godfried Rooms opvolgde als leider van de Vertrauensleute, de groep van Vlaamse woordvoerders bij de Duitsers. Hij publiceerde (soms onder het pseudoniem van Elegast) er gedichten in het blad *Onze Taal* en kon dankzij een ruime bewegingsvrijheid diverse politieke contacten onderhouden. Hij vertegenwoordigde de Vlaamse gemeenschap in Duitsland bij mensen als August Borms en René de Clercq. Hij kon ook contact leggen met de in België verblijvende redactie van *Door Vlaanderen Heen* en steunde de vernederlandsing van de universiteit te Gent (von Bissing Universiteit). In 1918 werd hij uit krijgsgevangenschap ontslagen om zich te melden bij het nog op te richten detachement Vlaamse

Rijkswacht te Hasselt als mogelijke bevelhebber. Na de oorlog week Van Rossem uit naar Nederland, waar hij als leraar werkzaam was en in 1926 te Amsterdam zijn doctoraal examen Franse taal- en letterkunde behaalde. In België was hij inmiddels wegens verraad tegenover het Belgisch leger bij verstek ter dood veroordeeld. Van 1927 tot 1930 gaf hij les in het voortgezet onderwijs in Nederlands-Indië. Na zijn terugkeer was hij weer werkzaam in het onderwijs en was hij verder actief in het ANV, in de vereniging Onze Vloot en in het Nationaal Jongeren Verbond. Van 1933 tot 1937 was hij lid van de **Nationaal-Socialistische Beweging (NSB)** van **Anton Mussert**, waarvoor hij propagandawerk verrichtte. Er bleven na 1937 banden met Musserts beweging bestaan. In 1937 was hij (illegaal) aanwezig op de **IJzerbedevaart**, waar hij pleitte voor amnestie.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog richtte hij samen met zijn zoon vanuit Nederland in juli 1940 de **Nationaal Socialistische Beweging in (voor) Vlaanderen** op met geldelijke steun van Mussert. Deze organisatie leidde een kwijnend bestaan tot in 1943. Nog werkzaam in het onderwijs te Zwolle werd hij door de Rijkscommissaris Seyss Inquart, mogelijk op instigatie van **Robert P. Oszwald**, benoemd tot gemachtigde voor toezicht op de rust en orde in het onderwijs en gedetacheerd bij het departement voor opvoeding, wetenschap en cultuurbescherming onder leiding van de secretaris-generaal J. van Dam. Van Rossems optreden was dermate onbehouwen dat zijn functie werd opgeheven en hij weer, nu als directeur, in het onderwijs terechtkwam tot aan het einde van de oorlog. Tot zijn verdienste mag worden gerekend dat hij tijdens de oorlog enkele malen joden geholpen heeft.

Na de bevrijding werd hij in Nederland tot vier jaar gevangenisstraf veroordeeld. Zijn zoon kreeg drie jaar.

Na zijn vrijlating in april 1949 werd Van Rossem, net als zijn zoon in 1948, over de grens gezet. Hij vestigde zich in Turnhout, waar hij zich als secretaris van het interdiocesaan **Edward Poppecomiteit** inzette voor de zaligmaking van zijn jeugdvriend. Van Rossem werd in deze naoorlogse periode nog bestuurslid van het **Verbond der Vlaamse Oudstrijders-Turnhout** en voorzitter van de afdeling Vosselaar. Net als zijn zoon was hij betrokken bij de oprichting van de **Vlaamse Concentratie** en van het **Vlaams Blok** (1954). Hij schreef de hoofd artikelen in *Storm* (1961), het orgaan van deze **extreem-rechtse** partij. Onder het pseudoniem van P. van der Schelden publiceerde hij in 1957 nog het boekje *Te saam vereend, de ideale broederliefde der gebroeders Van Raemdonck*.

WERKEN: *Verzen van Elegast*, 1920; – *Manifest van het Vlaamse Blok*, 1954; – P. van der Schelden (pseudoniem), *Te saam vereend, de ideale broederliefde der gebroeders Van Raemdonck*, 1957).

LITERATUUR: L. de Jong, 'Mei '40-Maart '41' (Het Konink-

rijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog, IV, 1972; – D. Coppieters, ‘Piet van Rossem, Temses eerste oorlogsvrijwilliger. Een bewogen figuur in de Vlaamse Beweging’, in *Jaarboek 1987 van het Gemeentemuseum van Temse* (1988); – id., ‘Piet van Rossem’, in *NBW*, XIII, 1990; – J.J. van den Berg, “‘Dietschland Houzee!’”. *De NSB in Vlaanderen, 1940-1944*, in *WT*, jg. 53, nr. 4 (1994), p. 217-235 en jg. 54, nr. 1 (1995), p. 13-23.

NICO WOUTERS